

Propozycja zajęć zdalnych „Kodeks tolerancyjności” dla klas IV-VI

Zajęcia są oparte na Konwencji o prawach dziecka. Rekomendujemy zapoznać się z poniższymi dokumentami i mieć je przed sobą (np. wydrukować i powiesić w pokoju). Są łatwe do zrozumienia, kolorowe i atrakcyjne dla dzieci.

https://www.unicef.pl/content/download/11357/93111/file/konwencja_dla_dzieci.pdf

https://www.unicef.pl/content/download/11358/93115/file/plakat_konwencja_o_prawach_dziecka.pdf

Prawa dziecka a prawa człowieka

W 1948 roku ONZ proklamowało Powszechną Deklarację Praw Człowieka. W tym dokumencie zostały określone podstawowe prawa człowieka. Prawa człowieka przysługują każdemu człowiekowi bez względu na narodowość, religię czy wiek. Dzieciom przysługują więc takie same prawa jak dorosłym. Jednak w 1989 roku uznano, że dzieci ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną potrzebują specjalnego traktowania i troski, potrzebują wobec tego „własnego dokumentu” określającego ich prawa – tak powstała Konwencja o prawach dziecka. Prawa zawarte w Konwencji przysługują każdemu dziecku i nikt nie może ich dzieci pozbawić.

Niezależnie od praw dziecka określonych w Konwencji o prawach dziecka, każde dziecko jest chronione przez obowiązujący w danym państwie system prawny. O ile prawa dziecka dotyczą relacji dziecko-państwo, o tyle inne sfery życia dziecka i ich ochrona jest regulowana przez odpowiednie kodeksy i ustawy. W przypadku nieprzestrzegania Konwencji o prawach dziecka mówimy o naruszeniu praw dziecka np.: utrudnianie dziecku z niepełnosprawnością dostępu do edukacji. W przypadku nieprzestrzegania obowiązującego prawa np. przemocy rówieśniczej – pobiciu lub okradzeniu dziecka – mówimy o naruszeniu prawa.

1924 Zgromadzenie ONZ przyjmuje Deklarację praw dziecka, zwaną genewską 	1968 Ustanowienie Orderu Uśmiechu, jedynego na świecie odznaczenia, które przyznawane jest wyłącznie na wniosek dzieci 	1978 Polska składa propozycję projektu Konwencji o prawach dziecka 	1989 Zgromadzenie ONZ przyjmuje Konwencję prawach dziecka, która wchodzi w życie w 1990. 	1991 Polska ratyfikuje Konwencję o prawach dziecka
2000 Po raz pierwszy powołany zostaje w Polsce rzecznik praw dziecka 	2010 Wprowadzenie w Polsce całkowitego zakazu stosowania kar fizycznych wobec dzieci 	2012 Sejm RP na wniosek rzecznika praw dziecka ogłasza Rok Janusza Korczaka 	2014 Ustanowienie przez Sejm RP Ogólnopolskiego Dnia Praw Dziecka (20 listopada) 	2015 Po raz pierwszy w polskim prawie pojawia się przepis mówiący o prawie dziecka do obojga rodziców

Relacja państwo-dziecko

Prawa dziecka dotyczą relacji państwo-dziecko. Oznacza to, że państwo musi zapewnić dziecku możliwość korzystania z przysługujących mu praw, a wszystkie instytucje państwowe i ich przedstawiciele: np. policjanci, sędziowie, lekarze, nauczyciele, urzędnicy etc. muszą przestrzegać praw dziecka, bo tak stanowi prawo.

Na przykład, jeżeli mówimy o prawie do prywatności, oznacza ono między innymi, że pielęgniarka nie może przekazywać danych o zdrowiu dziecka osobom nieupoważnionym, informacje o problemach z nauką powinny być przekazywane podczas indywidualnych spotkań z rodzicami czy opiekunami, a nie w obecności innych osób. Prawo do wyrażania własnych poglądów w sprawach, które dotyczą dziecka, oznacza, że państwo powinno umożliwić dziecku swobodę wypowiedzi. Dotyczy to zarówno procedur sądowniczych (np. gdy dochodzi do decyzji o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej), jak i procedur na szczeblu lokalnym (gdzie powinien znajdować się plac zabaw, boisko etc.).

Prawa dziecka a relacje z rodzicami

Prawa dziecka określone w Konwencji o prawach dziecka nie kolidują z prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z ich wartościami i światopoglądem, chyba, że dochodzi do sytuacji niebezpiecznych, groźnych dla dziecka lub niezgodnych z prawem: zaniedbania, krzywdzenia, zmuszania do pracy zarobkowej, unikania obowiązku szkolnego itp. To najczęściej rodzice lub opiekunowie reprezentują dziecko przed organami państwa i jako pierwsi zgłaszają łamanie jego praw.

Prawa a obowiązki

Prawa dziecka i obowiązki to dwie odrębne rzeczy. To, że dziecko ma prawa określone w Konwencji o prawach dziecka nie zależy od tego, czy wykonuje swoje obowiązki czy nie (choć powinno to robić). Nie można zatem pozbawić dziecka możliwości korzystania ze swoich praw, nawet jeśli nie wywiązuje się z podjętych bądź narzuconych zadań. Egzekwowanie wypełniania obowiązków stanowi odrębną kwestię. Należy także pamiętać, że prawa dziecka nie powinny naruszać lub ograniczać praw innych.¹

¹ https://www.unicef.pl/media/images/stories/klub_szkol/dokumenty/Konspekty_zajec.pdf

- ❖ Przeanalizujcie treść wiersza M. Brykczyńskiego „Prawa Dziecka”, zapiszcie na kartkach prawa, o których ich zdaniem mówi autor wiersza. Korzystajcie z Konwencji podaną na początku

PRAWA DZIECKA

Niech się wreszcie każdy dowie
I rozpowie w świecie całym,
Że dziecko to także człowiek,
Tyle, że jeszcze mały.
Dlatego ludzie uczeni,
Którym za to należą się brawa,
Chcąc wielu dzieci los odmienić,
Stworzyli dla nich mądre prawa.
Więc je na co dzień i od święta
Spróbujcie dobrze zapamiętać:

✚ Nikt mnie siłą nie ma prawa zmuszać do niczego,
A szczególnie do zrobienia czegoś niedobrego.

✚ Mogę uczyć się wszystkiego, co mnie zaciekawi
I mam prawo sam wybierać, z kim się będę bawić

✚ Nikt nie może mnie poniżać, krzywdzić, bić wyzywać,
I każdego mogę zawsze na ratunek wzywać.

✚ Jeśli mama albo tata już nie mieszka z nami,
Nikt nie może mi zabronić spotkać ich czasami.

✚ Nikt nie może moich listów czytać bez pytania,
Mam też prawo do tajemnic i własnego zdania.

✚ Mogę żądać, żeby każdy uznał moje prawa,
A gdy różnię się od innych, to jest moja sprawa.

Tak się tu w wiersze poukładały,
Prawa dla dzieci na całym świecie,
Byście w potrzebie z nich korzystały
Najlepiej jak umiecie.²

- ❖ Pomyślcie o przykładach łamania poszczególnych praw przez dorosłych.
Wyszukanie przykładów łamania praw dziecka w literaturze.
Przypomnijcie sobie znanych bohaterów literatury dziecięcej:
- *Kopciuszka*
 - *Dziewczynkę z zapalkami*
 - *Jasia i Małgosię*
 - *Calineczkę* i innych.

² https://czasdzieci.pl/czytanki/id,479a5-marcin_brykczynski_o.html

Zastanówcie się jakie prawa poszczególnych bohaterów baśni zostałyby złamane, gdyby obowiązywała wówczas Konwencja o prawach dziecka. Następnie, korzystając z załącznika, wybierzcie paski papieru z zapisanymi prawami i umieśćcie je pod ilustracjami. Zaprezentujcie bohaterów i występując w roli obrońcy praw dziecka, przedstawcie złamane prawa, sprawców ich łamania oraz zachowania pożądane w tych sytuacjach.

Prawa dziecka w literaturze

(przed lekcją należy wydrukować stronę i pociąć nazwy praw na mniejsze karteczki)

			
Jaś i Małgosia	Calineczka	Kopciuszek	Dziewczynka z zapałkami
Prawo do ochrony przed uprowadzeniem i handlem dziećmi	Prawo do ochrony przed uprowadzeniem i handlem dziećmi	Prawo do wypoczynku	Prawo do poziomu życia odpowiadającego rozwojowi dziecka
Prawo do ochrony przed wyzyskiem	Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej	Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej	Prawo do ochrony zdrowia
Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej	Prawo do poziomu życia odpowiadającego rozwojowi dziecka	Prawo do poziomu życia odpowiadającego rozwojowi dziecka	Prawo do wypoczynku
Prawo do wychowania w rodzinie	Prawo do wychowania w rodzinie.	Prawo do ochrony przed wyzyskiem.	Prawo do ochrony przed wyzyskiem
	Prawo do wyrażania własnych poglądów	Prawo do wychowania w rodzinie	Prawo do wychowania w rodzinie
	Prawo do równego traktowania bez względu na płeć, język, kolor skóry itp.	Prawo do równego traktowania bez względu na płeć, język, kolor skóry itp.	Prawo do nauki

3

❖ Propozycja zajęć plastycznych.

Zadaniem dziecka jest stworzenie plakatu, który propagowałby przestrzeganie praw dziecka. Wybierzcie sobie jedno z praw z Konwencji i stwórzcie plakat skierowany do osób dorosłych, który będzie wskazywał konieczność respektowania praw dzieci.

³ https://www.unicef.pl/media/images/stories/klub_szkol/dokumenty/Konspekty_zajec.pdf